

MANUEL PINO *Professor of social and behavioral studies and American Indian studies, from Acoma Pueblo New Mexico USA:*

"- It is always something that they want, that we have, that destroys our natural way of life".

VÄRLDENS URSPRUNGSFOLK ÄR I OPROPORTIONERLIGT HÖG GRAD DRABBADE AV KÄRNBRÄNSLEKEDJANS NEGATIVA EFFEKTER.

Manuel F Pino

"- Det är alltid något de vill ha, som tillhör oss, som förstör vårt naturliga sätt att leva", säger Manuel Pino.

När han säger "de", så menar han den amerikanska regeringen och de federala myndigheterna, samt multinationella och nationella företag.

Manuel är född och uppvuxen i Nordamerikas äldsta fortfarande bebodda indian by; Acoma Pueblo i New Mexico, USA. Acoma Pueblo ligger i hjärtat av vad som benämns; Grants Mineral Belt – den största uranfyndigheten i USA.

I mer än 30 år, bröts uran, mycket nära Acoma och Laguna Pueblos, i världens största öppna uran dagbrottsgruva; The Jackpile Mine . Där bröts **400 miljoner ton berggrund** under tiden 1951 – 1982; detta gav **24 miljoner ton uranmalm**. Verksamheten genererade alltså **376 miljoner ton avfall**. Företaget som drev gruvan heter Anaconda Company.

Även på Navajo (Dineh) indianernas reservat, bröts stora mängder uran; **allt uran som bröts under nästan 50 år på indianernas reservat, har till största delen använts till kärnvapenproduktion.**

Uranbrytningen har fått mycket stora konsekvenser för människorna och miljön, i sydvästra USA.

Amerikas Ursprungsfolk är sedan lång tid tillbaka, vana vid lidande.

Det började när de första europeerna anlände till deras kontinent, som då kallades Turtle Island.

Ursprungsfolken stod i vägen för de nyanländas intressen. Först var det järnvägen, sen behövde den växande skaran europeer mer mark, efter det följde guldrushen. I modern tid har det varit de så kallade naturtillgångarna som hägrat.

Gemensamt för all denna girighet är att Ursprungsfolken alltid får betala ett högt pris, för den omätliga västerländska hungern efter billig energi och snabba pengar.

Under 1800-talet skrevs nästan 500 fördrag mellan indianstammarnas ledare och amerikanska presidenter. Dessa fördrag är i sak överenskommelser uppgjorda mellan nationer. USA:s regering har brutit vartenda ett av dessa fördrag.

”- Först tog de ifrån oss markytan vi brukat och tagit hand om i tusentals år”, säger Manuel Pino, ” efter att de försäkrat sig om att placera oss på vad de ansåg vara värdelös och svårodlat, mark”. ” Nu vill de även ta ifrån oss den marken och denna gången vill de åt det som finns UNDER markytan, också”.

Idag utgör ca 7% av USAs totala markyta, indianreservat. Enligt den amerikanska regeringen håller myndigheterna även dessa ynka 7% av ursprunglig indiansk mark, i ett slags förmyndarskap, åt Nordamerikas ursprungliga innevärdare – man signalerar igenom detta att ”indianerna” inte själva är kapabla att bestämma över sina marker.

Nordamerikas indianer har under årtusenden haft en livsstil som är sant ekologiskt hållbar. Deras livsstil har alltid garanterat liv åt kommande generationer. Hela deras sätt att leva, innebär en stor respekt för allt annat som lever och ett ansvarstagande förhållningssätt gentemot naturen och dess övriga varelser. Detta förhållningssätt resulterar i att naturens resurser aldrig helt förbrukas eller förstörs.

De är fortfarande väldigt medvetna om att allt vi människor behöver för att kunna leva och ha en god hälsa, kommer ifrån naturen – något som människor i västvärlden paradoxalt nog, tycks ha glömt? Det är ju en förutsättning för våra liv och vår hälsa, att vi får äta mat som vuxit ur rena giffria jordar, dricka rent ”levande” naturligt vatten och andas ren syrefylld luft. Vi vill inte ge våra barn giftigt nedsmutsat vatten och mat som tagit upp tungmetaller och farliga kemikalier, där den vuxit.

Människorna i sydvästra USA, som under lång tid utsatts för uranbrytning och framställning av sk. Yellow cake, har inte idag, den möjligheten, att kunna förse sina barn med dessa grundläggande förutsättningar för liv.

Manuel Pino berättar för oss om hur han på 70-talet förlorade sin farmor. Hon dog av magcancer, 78 år gammal. Tidigare levde Pueblo indianerna ofta tills de var över 100 år, så farmoderns död blev en katalysator för Manuel att börja undersöka, vad han tyckte var farmoderns alldeles för tidiga

bortgång. Han undersökte sin familjs historia bakåt i tiden, och fann att aldrig hade någon tidigare dött av en cancer relaterad sjukdom.

Han började se ett mönster i en följd av för tidiga dödsfall, bland Pueblo folken som bodde nära gruvan. Alla dödsfallen orsakade av cancer, något som tidigare varit mycket ovanligt i området. Hos Navajo (Dineh) indianerna utspelades samma scenario. Även de har samma erfarenhet; innan gruvverksamheten kom till deras reservat, hade man knappast hört talas om cancer.

Sjukdomar i andningsorganen och njuråkommor, började också bli allt vanligare, samt missfall och missbildningar hos nyfödda.

Samtidigt observerade man tumörer hos gnagare i området. Läkare förklarade att när radioaktiva nukleider tar sig in i kroppen, angrips direkt de vitala organen. Man såg ett samband med de angripna organen i kaniner och ekorrar, som verkade överrensstämma väl med var någonstans tumörer uppträdde i människornas kroppar.

Som ett resultat av detta, råddes indianerna att inte äta tex vildkanin, som ofta stod på matsedeln vintertid.

Men man tänkte, vid den här tiden, inte på att undersöka husdjuren.

Vinden blåste in radioaktivt damm och sand, i byarna och på betes och odlings marker. Regnen och smältvattnet, spolade med sig det radioaktiva avfallet ner i grundvattnet och ut i floderna.

Människorna och djuren drack vattnet, åt grödorna som växt i nedsmittade jordar och åt köttet från djur som betat på radioaktiva jordar.

Många nordamerikanska indianer, arbetade i urangruvorna och i framställnings verken, eftersom det lokalt inte fanns några andra arbetstillfällen än inom gruvnäringen.

Ingen upplyste dem om hälsoriskerna de utsattes för, under den långa tid som brytningen och processandet, pågick. Ofta arbetade de genom att för hand hacka loss uranmalmen, inne i trånga underjordiska gångar, utan några som helst skyddsanordningar.

En gruvarbetare berättar att arbetarna under en lång tid fick betalt efter hur mycket malm de producerade. Han vittnar om att han hade sin hacka i en hand och sin lunch smörgås i den andra, och arbetade medan han åt.

De arbetade i samma kläder som de sedan gick hem i. Deras fruar tvättade arbetskläderna i hemmet, tillsammans med resten av familjens kläder. Manuel Pino förklarade också för oss, hur andra viktiga faktorer i ursprungsfolkens traditionella livsstil, påverkats negativt av gruvnäringen i området.

Innan gruvföretagen påbörjade sin verksamhet i området, livnärde sig pueblo folken i stor utsträckning av jordbruk. De har i årtusenden odlat majs, squash och bönor, samt många andra grönsaker och frukter, och varit självförsörjande.

Införandet av lönearbete påverkade den traditionella näringen negativt, då många upphörde att odla, och istället började arbeta i gruvorna.

På sina nya arbetsplatser, krävdes att de talade engelska, istället för de egna språken. Detta utarmade de traditionella egna språken, över tid.
De mångtusenåriga ceremoniella traditionerna, blev även de lidande, eftersom många endast kunde delta i den ceremoniella cykeln på de tider då de var lediga ifrån sina arbeten i gruvan.
När uranfyndigheter hittades i områden och på platser som betraktas som heliga – dit Ursprungsfolken i alla tider gått för att be och utföra ceremonier – prioriterar oftast myndigheterna exploatering framför att skydda och bevara dessa speciella platser.

Inga omfattande oberoende undersökningar har genomförts i området, av hur miljön, grundvatten och hälsan hos människor och djur, påverkats av uranbrytningen och framställningen av kärnbränslet. Människorna väntar fortfarande på att företagen och regeringen ska ta sitt ansvar att sanera och rena stora markområden.

Under tiden lever de som ännu inte insjuknat eller dött, i ständig oro för sin hälsa och med en osäkerhet till följd av att de inte vet hur farligt det är att dricka vattnet där de bor och hur maten som växt i området, påverkats.
De flesta har mycket lite att välja på – de måste äta maten som odlats lokalt och dricka vattnet, eftersom många idag lever i fattigdom.

Ursprungsfolken, oavsett var de bor i världen idag, tvingas föra en ojämn kamp mot mäktiga regeringar och rika multinationella företag, för att skydda och bevara de små landområden de har kvar, och de känsliga ekosystem som fortfarande inte är helt förstörda av exploateringen av så kallade naturtillgångar.

Antingen det gäller kol, olja, uran, skog, vatten, guld och andra mineraler, förgiftas och förstörs miljön av företagens framfart. I processen hotas unika urgamla kulturer av utrotning och mångtusenårig kunskap att gå förlorad för oss alla.

Carina Gustafsson Ordf/koordinator nätverket Vild-Eken
” *Vi arbetar till stöd för Ursprungsfolk och miljö* ”
www.vild-eken.se

Referenser:

Carina Gustafsson:

Informations och kunskapsöverföring har skett vid vistelser i de aktuella indiansamhällena genom personliga möten och upplevelser på plats, under en lång följd av år.

SOUTHWEST RESEARCH AND INFORMATION CENTRE

<http://www.sric.org/index.html>

MEMORIES COME TO US IN THE RAIN AND THE WIND – ORAL HISTORIES AND PHOTOGRAPHS OF FORMER NAVAJO URANIUM MINERS AND THEIR FAMILIES

<http://www.inmotionmagazine.com/brugge.html>

INDIGENOUS ENVIRONMENTAL NETWORK

www.ienearth.org

NUCLEAR FREE FUTURE AWARDS

<http://www.nuclear-free.com/english/frames7.htm>

SAVE NAVAHOPI DRAWDOWN FACT SHEET

www.blackmesatrust.org

www.blackmesawatercoalition.org

www.sierraclub.org

www.ienearth.org

NATURAL RESOURCE DEFENCE COUNCIL

www.nrdc.org/

BLACK MESA INDIGENOUS SUPPORT

www.blackmesais.org

THE BLACK MESA SYNDROME: article by Judith Nies
För Orion Magazine 1998.

NÄTVERKSFÖRENINGEN VILD-EKEN

www.vild-eken.se